/ KONGRES EV Dodatek do Statutów PZK

NOTATKA O KONGRESIE POLONII FRANCUSKIEJ

Archives de la Mission Catholique Polonaise - France

RYS HISTORYCZNY 1949-1979

Walny zjazd konstytucyjny Kongresu Polonii Francuskiej odbył się w Lens (Pas de Calais) dnia 19 czerwca 1949 r. w obecności przedstawicieli dziesięciu związków polonijnych: Związek Bractw Żywego Różańca, Związek Mężów Katolickich, Związek Chórów Kościelnych, Związek Katolickich Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej (KSMP) żeńskiej, Związek KSMP męskiej, Związek Dziatwy Polskiej, (wszystkie wyżej wymienione związki tworzyły już inną odrębną organizację, Polskie Zjednoczenie Katolickie -PZK-, powstałą w listopadzie 1924 r., działającą pod egidą Polskiej Misji Katolickiej we Francji -PMK- i duszpasterzy polskich), Związek Towarzystw Kobiecych, Związek Kół Śpiewaczych, Związek Harcerstwa Polskiego (ZHP), stowarzyszenie studentów Veritas. Zarząd ukonstytuował się w następującym składzie: Bronisław Lech -prezes, Stanisława Witkowska i Zofia Kunkiewiczowa -wice prezesi, Józef Kudlikowski -sekretarz generalny, Feliks Kozal -zastępca sekretarza, Franciszek Ratajczak -skarbnik.

Genezę powstania Kongresu należy szukać w zjeździe emigracyjnym odbytym w Paryżu dnia 27 i 28 maja 1945 r.. Na zjeździe tym, na miejsce przedwojennego Związku Polaków i założonego w połowie 1943 r. Centralnego Komitetu Walki, utworzono nową organizację pod nazwą Centralny Związek Polaków (CZP), której celem było połączenie wszystkich stowarzyszeń przeciwnych narzucanemu Polsce rządowi warszawskiemu a pozostających wierne rządowi polskiemu w Londynie. Silne wpływy w łonie CZP zapewniła sobie Polska Partia Socjalistyczna, ubiegając się dla swego przywódcy na terenie Francji, Wawrzyńca Barana, o stanowisko prezesa CZP. Stało się to główną przyczyną nieprzystąpienia Polskiego Zjednoczenia Katolickiego do CZP.

Dalsze próby połączenia PZK i CZP również nie powiodły się. Zjednoczenie Katolickie stopniowo uświadomiło sobie jednak konieczność stworzenia pewnej centrali, o charakterze nie ściśle religijnym aby móc scalić inne świeckie organizacje, niezależnej od wszelkich wpływów politycznych, w łonie której PZK odegrałoby przewodnią rolę. Aby dopiąć do celu i podnieść znaczenie takiej centrali, PZK gotowe nawet było oddać jej całą działalność społeczną dotychczas przez niego prowadzoną (szkolnictwo, urządzenie obchodów Konstytucji 3-ego Maja, itp....). Rektor PMK, Ksiądz Kazimierz Kwaśny, osobiście angażował się w tym projekcie. Na początku 1949 r., powstała komisja przygotowawcza do Kongresu Polonii Francuskiej, której przewodniczył Komendant Harcerzy, Franciszek Konieczny; zadaniem Komisji było właśnie przygotowanie i zwołanie zjazdu organizacyjnego Kongresu w czerwcu 1949 r.. Zjednoczenie Katolickie miało zaś w łonie Kongresu nie tylko przewagę liczebną którą wykazuje spis związków fundatorów, ale również przeważający wpływ.

W okresie od założenia do 1956 r., Kongres dążył do umocnienia swojej pozycji. Pierwszą i najważniejszą sprawą którą Kongres miał się zająć, było szkolnictwo. Dnia 1-ego października 1949 r., Kongres bierze odpowiedzialność za wszystkie kursy czwartkowe i przedszkola prowadzone dotychczas przez PZK. Aby scalić różne inicjatywy w dziedzinie krzewienia oświaty, na początku 1953 r. wyszła od Niezależnego Związku Nauczycielstwa Polskiego propozycja utworzenia jednej wspólnej komisji której powierzonoby całość prac szkolnych. Dnia 4-ego marca 1954 r. zebrali się przedstawiciele Kongresu Polonii Francuskiej, Centralnego Związku Polaków, Niezależnego Związku Nauczycielstwa Polskiego i Polskiej Misji Katolickiej aby założyć wspólną Komisję Oświatową Emigracji Polskiej we Francji, zalegalizowaną dopiero we wrześniu 1955 r.. Po wyborze dnia 26-ego stycznia 1956 r. Józefa Kudlikowskiego na stanowisko prezesa, było zaś pewne że Kongres nie da się wciągnąć w rozgrywki polityczne i będzie się starał prowadzić działalność własnymi torami. Do umocnienia pozycji Kongresu w tym okresie przyczyniły sie także liczne uroczystości

urządzane przez poszczególne związki wchodzące w skład Kongresu, lub bezpośrednio przez zarząd główny Kongresu jak n.p. coroczne obchody Konstytucji 3-ego Maja w Lille (od 1946 do 1949 r. włącznie obchody te były zorganizowane przez PZK, które oddało je następnie pod opieką Kongresu). Na szczególną uwagę zasługują kontakty z Sekcją Polską Radia Francuskiego (n.p. nagrania w Paryżu Chóru Górników Polskich z Douai i przemówienia prezesa Lecha w grudniu 1950 r. z okazji święta górniczego), i manifestacja w Paryżu dnia 2 i 3 grudnia 1951 r. (audiencje w Ministerstwie Ludności i Zdrowia i w Głównej Dyrekcji Kopalń, oraz nagrania w Radiu Francuskim chóru Wanda z Noeux les Mines).

Okres 1957-1966 r. jest okresem intensywnej działalności. Struktura organizacyjna Kongresu działa sprawnie; do Kongresu przystępują Związek Sokołów Polskich, najstarsza organizacja polska na terenie Francji, w 1960 r., i Związek Rodzin Polskich Obrońców Ojczyzny w 1962 r.. Szeroka i urozmaicona działalność świadczy o żywotności Kongresu. Oto wykaz najważniejszych uroczystości:
- polsko-francuska manifestacja w Paryżu dnia 1-ego grudnia 1957 r. z udziałem Chóru Górników Polskich z Douai i Harmonie des Mines de Liévin (ceremonia pod Łukiem Triumfalnym, msza święta w kościele polskim, nagrania dla Sekcji Polskiej Radia Francuskiego, wieczorny koncert w sali Gaveau);
- obchód 3-cio majowy postawiony w 1959 r. pod znakiem 10-lecia istnienia Kongresu, z udziałem przedstawicieli miejskich władz z Lille i Ministerstwa Ludności i Zdrowia
- koncerty Chóru Górników Polskich z Douai i Harmonie des Mines z Liévin we Włoszech (w Rzymie i Florencji) od 18 do 26-ego marca 1960 r.;
- wspólny zlot młodzieży zrzeszonej w związkach KSMP, ZHP, Sokół i Wici, w Vaudricou dnia 1-ego lipca 1962 r.;
- pielgrzymka do Włoch (Rzym, Asyż i Monte Cassino), na początku kwietnia 1964 r., w ramach przygotowań do obchodów Tysiąclecia chrztu Polski;
- obchody millenijne Polski chrześcijańskiej w 1966 r.: główna uroczystość na terenie Francji odbyła się w Paryżu dnia 8-ego maja staraniem Komitetu Tysiąclecia który zrzeszał pod przewodnictwem Księdza Rektora Kwaśnego wszystkie towarzystwa polskie działające na zasadach katolickich, a Kongres zajął się stroną techniczną organizo-wania pielgrzymki do Rzymu od 10 do 18-ego maja na główne uroczystości millenijne.

Głębokie przemiany nastąpiły w okresie od 1967 do 1979 r.. Poszczególne organizacje wchodzące w skład Kongresu przeżyły w tym czasie głębokie przeobrażenia. Wszędzie nastąpił ubytek członków, choć nie zawsze dostrzegalny jeszcze w głównych masowych manifestacjach; najmocniej dawał się odczuć ten ubytek w szeregach młodzieżowej KSM-owej, która dodatkowo traciła stopniowo znajomość języka polskiego. W drugiej połowie lat 1960-tych, zostały rozwiązane Związek Kół Śpiewaczych i Związek Towarzystw Teatralnych. W 1970 r. nastąpił rozłam w Związku Sokołów Polskich na tle nawiązania kontaktów przez gniazdo Carvin z władzami Polski Ludowej i pobytu tego gniazda w Polsce; na walnym zjeździe Związku Sokołów dnia 1-ego lutego 1970 r., kierownictwo Związku związane z dziennikiem Narodowcem podało się do dymisji, i odtąd, choć nigdy nie zapadła decyzja o wykluczeniu Sokołów z Kongresu, Związek Sokołów samorzutnie oddalił się stopniowo od Kongresu, zacieśniając węzły współpracy z polskimi władzami konsularnymi. W drugiej połowie lat 1970-tych, działalność Związku Chórów Kościelnych słabnęła, aż w końcu organizacja ta została także rozwiązana. Wszystkie te przeobrażenia świadczyły że pewne pierwiastki silnie podkopywały fundament na którym postawiono działalność organizacji polonijnych. Przeprowadzenie gruntownych zmian stało się koniecznością, lecz przyznać trzeba że nie potrafiono w tym czasie należycie ich przeprowadzić. Zwrócić trzeba jednak uwagę na udział Kongresu w kolejnych zjazdach Polonii Światowej: w Waszyngtonie od 7 do 9 listopada 1975 r. i w Toronto od 25 do 28 maja 1978 r..

Nowy okres rozpoczyna się dnia 8 kwietnia 1979 r. kiedy, na walnym zjeździe Kongresu w Lens, Józef Kudlikowski ustąpił ze stanowiska prezesa a kierownictwo objął nowowybrany prezes Bolesław Natanek razem z nową radą adminis-tracyjną. Bardziej szczegółowe przedstawienie działalności Kongresu od 1979 r. podane jest w następnym rozdziale.

ODERWANIE KOM. OŚWIATY → Polsko-Francuskie Zjednoczenie Kulturalno-Oświatowe
↓
Rayonnement de la Culture Polonaise

Archives de la Mission Catholique Polonaise de France

„Aby wszyscy byli jedno."
Św. Jan 17-21

Bogu i Najświętszej Dziewicy Maryi, Królowej Korony Polskiej - na chwałę, Wychodźtwu Polskiemu na pożytek, a Ojczyźnie naszej miłej na chlubę

My - [illegible] katolicko-narodowych Związków organizacyjnych na gościńej ziemi Bratniego Francuskiego Narodu przedstawiciele: inicjatywę Rektora Polskiej Misji Katolickiej we Francji - Księdza Prałata Kazimierza Kwaśnego - podejmując, na Konstytucyjnym Zebraniu zgromadzeni

Kongres Polonii Francuskiej

do życia i działalności powołujemy, pracę dla wspólnego dobra w duchu jedności i zgody ślubujemy, a dzieło nasze Sercu Jezusowemu pokornie polecając, akt niniejszy na wieczną rzeczy pamiątkę podpisujemy.

Sekretarz Gen. P.Z.K. — Rektor Polskiej Misji Katolickiej we Francji — Prezes P.Z.K.

Związek Braciw Żywego Różańca — Związek Kół Rolniczych — Związek Rzemiosła Polskiego

Związek Kół Śpiewaczych — Związek Katolickich Stowarzyszeń Wojów

Związek Katolickich Stowarzyszeń Młodzieży Ur. P. — Związek Katolickich Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej

Związek Chórów Kościelnych — Związek Towarzystw Kobiecych

Związek Dziatwy Polskiej

W mieście Lens - roku Pańskiego 1949, dnia zaś 19 czerwca.